GAZETA KRAKOWSKA

Nro 95.

z KRAKOWA DNIA 27. LISTOPADA 1811 Roku WE SRODĘ.

WYROKI KROLEWSKIE.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu w Pałacu Naszym w Warszawie d. 20 miesiąca Marca Roku 1809.

FREDERYK AUGUST

z Bożey Łaski Król Saski, Xiąże Warszawski, &c. &c.

Chąc, azeby w Naszem Xięftwie Warszawskiem rolnictwo, fabryki, rzemiosła, i każdy gatunek przemysłu użytecznego mogły bydz do iak naylepszego przyprowadzone ftanu, za wniesieniem Naszego Miniftra Spraw Wewnętrznych, i za zdaniem Naszey Rady Stanu, poftanowiliśmy i ftanowiemy, co naftępuie:

Art. 1. Każdy Rzemieślnik lub Rolnik, wprowadzaiąc się z obcych kraiow, i osiadaiąc w Naszem Xięftwie Warszawskim, przez sześć lat od wszyftkich ciężarow i opłat publicznych iakiegokolwiek bądz nazwiska, ma bydź wolnym.

Art. 2. Procz tego, Rolnikom wprowadzaiącym się do kraiu i osiadaiącym w dobrach Narodowych, na gruntach puftych, uwolnienie przez sześć lat od opłaty i czynszow za takowe grunta ieft zawarowane.

Art. 3. Cudzoziemcy przybywaiący wszyscy i dzieci ich do kraiu wprowadzone, wolne bydź maią od popisu woyskowego.

Art. 4. Koloniści przez zeszły Rząd osadzeni, rownież maią bydź wolni od popisu.

Art. 5. Tak tych Koloniftow, iako i cudzoziemcow w Naszem Xięftwie Warszawskiem osiadłych i osiadaiących, oddaiemy pod szczególną opiekę Naszego Miniftra Spraw Wewnętrznych, i Prefektow Departamentowych, mieć chcąc, ażeby im osiadanie w kraiu wszelkiemi sposobami ułatwiali, i onych w spokoynym używaniu nadanych im Praw i wolności zachowywali.

Uskutecznienie tey Naszey woli Miniftrom Naszym Xięftwa Warszawskiego, w czem do którego należy, zalecamy.

(Pod.) *Frederyk Auguft.*

(L.S.) Przez Krola.

Zgodno z orygina.

Felix Łubienski, Minifter Sprawiedli:

Minifter Sekretarz Stanu *Stanisław Breza.*

(L.S.) Zgodno z oryginałem:

Antoni Joneman *Sekretarz Jeneralny.*

Minifter Sekret. Stanu *Stanisław Breza.*

II. Wyrok pod d. 5 Liftopada 1811.

Na przełozenie Miniftra Naszego Spraw Wewnętrznych i po wysłuchaniu naszey Rady Stanu, poftanowiliśmy i ftanowiemy co naftępuie:

Art. 1. Dzierżawcom dóbr Narodowych Departamentow Krakowskiego, Lubelskiego, Radomskiego i Siedleckiego, z któremi rachunki i nie są ukończone i pretensye przez Rady Sporne oftatecznie niezadecydowane, dozwalamy iedną czwartą część summ dzierżawnych z lat 1809/10, 1810/11, 1811/12, za daniem doftateczney kaucyi, zaczekać.

Art. 2. Dla takich zaś posseſsorow, z któremi rachunki ukończono, a ich pretensye udowodnione iuż w ratach do dziś dnia biegnących, zoftały przyięte i potrącone, poczekanie takowe iako iuż niepotrzebne, mieysca nie ma.

Art. 3. Dzierżawcom, których pretensye w drodze Adminiftracyyney nie uznane, a pod rozpoznanie i decyzyą Rad Prefekturalnych w prowadzone, czwartey części summy roczney dzierząwney niewynoszą, taka tylko ilość do oftatecznego zadecydowania, za kaucyą będzie poczekaną, iaka podlegaiącey sporowi wyrownywa.

Wykonanie ninieyszego Dekretu, który w Dzienniku praw ma bydź umieszczony, Miniftrowi Naszemu Spraw Wewnętrznych polecamy.

(*Podpisy iak wyżey.)*

Z Paryża d. 10 *Liftopada.*

NN. Cesarftwo (mowi Dziennik państwa) spodziewanemi są naypoźniey dziś w Compiegne. Zapewniaią, iż z Compiegne profto do St. Cloud przyiadą, a zątem nie będą w Fontainebleau.

Xże Bassano, minifter związkow zewnętrznych, powrocił iuż także z podroży do Hollandyi, rowniez iak Minifter sekretarz ftanu, Hrabia Daru.

Pani Blanchard odprawiła d. 27 Października powietrzną podroż w Rzymie.

Do Bordeaux zawinęły d. 3 Liftopada galioty Expreſs i Tetyda z Baltimore.

Z departamentu Gardy donoszą, iż oliwki bardzo tam tego lata obrodziły.

D. 3b. m. fregata la Gloire 44 działowa spuszczona zoftała w Hawrze z warsztatu przy okrzykach: Niech żyie Cesarz!

Druga klaſsa inftytutu miała wczoray nadzwyczayne posiedzenie dla przyięcia PP. Lacretelle i Etienne, na którem znaydowało się bardzo wiele słuchaczow. Mowy nowych tych członkow, iako też odpowiedzi na nie PP. Sugur i Fontaines bardzo się wszyftkim podobały.

Z Batawii d. 7 Czerwca.

PP. Harenty i Pauat, audytorowie rady ftanu przybyli do Batawii. Obiechali iuż całą tę osadę i bardzo dobrze byli od mieszkańcow przyiętemi, którzy się cieszą, iż do Francyi przyłączonemi zoftali i poczytuią się za szczęśliwszych, że im na jeneralnego rządcę P. Janson posłano. Kwitnący ftan tey osady i dobry duch, który mieszkańcow ożywia, nie każą wątpić o dzielney obronie w przypadku nieprzyiacielskiego napadu.

Z Valence d. 29 *Października.*

Kosztem rządu wyftawiony zoftał w tuteyszym katedralnym kościele pomnik Papieżowi Piusowi VI, w którym iego serce i oftatki ziemskie złożone zoftały. Wiadomo, iż Papiez ten zakończył swoie życie w tem mieście w Sierpniu roku 1799. Dla poświęcenia tego pomnika odprawione zoftało d. 25 Paźdz. uroczyfte nabożeńftwo, na którem wszyftkie znaydowały się rządowe władze. Kardynał Spina, arcybiskup Genueński, odprawił to nabożeńftwo przy aſsyftencyi biskupow Awenionskiego i Walency. Na-

pływ wiernych był nadzwyczay wielki, i wszyscy zdawali się bydź poruszonemi czułem wyſtawieniem cnot Piusa VI w kazaniu przez Kanonika Biſson mianem. — Pomnik ten cały z ſmarmuru, składa się z podnożka, wyrażaiącego w płasko-rzeźbie Religiią i nadzieię, powyżey Pius w papiezkiem ubiorze, na wierzchu iego popiersie. Trumna zrobiona ieſt przez sławnego snycerza Maxymilien, a popiersie przez Kanowa.

Z Madrytu d. 20 *Października.*

Jenerał Lecapitaine, dowodźca w Toledo, natrafił d. 16 b. m. na połaczoną konnicę Medico i Gomez w liczbie 600 koni. Poſtąpił zaraz przeciw niey. 100 dragonow od 22go pułku uderzyło na nieprzyiaciela i ścigało go dwie mile. Medico zgromadzał swych ludzi do sześci razy, lecz tem większą poniosł klęskę. Zabrano rokoszanom w tey potyczce 80 koni i 57 jeńcow, a w zabitych i ranionych nie mało utracili ludzi.

D. 18 otworzony uroczyście zoſtał zwyczayny bieg nauk w szkole głowney w Alkala de Henares.

Wychodząca w Kadyxie gazeta *Seminarium patryotyczne* zawiera co naſtępuie:

" Doniesienia o trzecim woysku bardzo są sprzeczne: iedni przypisuią iego pobicie Jenerałowi Quadra, drudzy Freirowi, trzeci nakoniec Blakowi. Rząd oznaymić tylko kazał krótki wypis z raportu o niektórych potyczkach. Wnosiemy więc z tego wypisu, iż zdarzenia, które od 3 lat przy wszyſtkich woyskach zachodziły, ponowiły się i przy trzecim. (*) Kiedyż ułożemy lepsze plany i będziemy oſtrożniey działać?

Z Düsseldorfu d. 5 *Liſtopada.*

N. Cesarz zdawał się bydź kontent z ducha, który ożywia mieszkańcow tego miaſta. Wszyſtkie klaſsy mieszkańcow ubiegały się na wyścigi dla okazania wysokiemu Monarsze nayczulszych dowodow swego zapału i miłości. Duchowieńſtwo nasze dało przy tey okazyi poznać ducha zgody i tolerancyi. Sługi wszelkiey religii zebrali się na audyencyą d. 2. Paſtor Luterski miał w imieniu wszyſtkich mowę. Rabin, blisko ſtoletni ſtarzec, przybył na tę audyencyą, wspierany po prawey od Katolickiego duchownego, a po lewey od Luterskieg.

Wczoray ieździli NN. Cesarſtwo do zamku Beurath. Powrociwszy ſtamtąd po południu odprawił Cesarz z woyskiem obroty. W wieczor był bal, który NN. Cesarſtwo obecnością swoią od godziny 9 do 10 zaszczycić raczyli. Przeieżdzaiąc przez ulice byli uſtawicznemi okrzykami witanemi. Całe miaſto było wspaniale oświecone.

Dziś o 8 z rana opuścili NN. Cesarſtwo miaſto nasze. W Mühlheim nad Renem ieśdź będą śniadanie, potem przewiozą się przez Ren do Kolonii, gdzie obeyrzy Cesarz 4000 kiryſserow.

Z Gibraltaru d. 14 *Października.*

Dziś rano widziano z twierdzy tuteyszey woysko Francuskie w liczbie około 10,000 ludzi, idące przeciw wsi S. Rocha. Woysko Baleyſterossa cofnęło się pod działa naszey twierdzy, a mieszkańcy dniem

(*) *To iest pobicie, rozproszenie lub zupełne zniszczenie woyska rokoszanow. Czyż podobna, aby nasi współziomkowie tyle byli zaślepionemi, iż niemieliby otworzyć oczu na uſtawiczne od 3 lat doświadczenia?* (*Przypisek Redaktora gazety Madryckiey.*)

)2(

pierwey ſtamtąd uciekli. Z południa weszły woyska Francuzkie do tey wsi i posłały kilka oddziałow jazdy i piechoty ku twierdzy.

Dnia 15 *Paździerńika.* — Woysko Francuzkie, którem Marszałek Wiktor dowodzi, zaymuie to samo ieszcze ſtanowiśko i ſtoi na zachodzie S. Rocha wszyku bitwy.

Za zbliżeniem się Francuzow uciekli mieszkańcy z Algesiras na zieloną wyspę. Nieprzyiaciel poſtąpił przeciw zamkowi Kaſtelas. Siła iego wynosi przeszło 10,000 ludzi i dowodzi nią Jenerał Villate.

Z Tangeru donoszą, iż Cesarz Marokański dozwolił Francuzom wywieśdź z swego kraiu 1000 wołow i tyląż ilość zboża dla ich woyska w Hiszpanii.

Z Londynu d. 31 *Paździerńika.*
(Z Dziennika Państwa)

Wiadomość o pobiciu Hiszpańskiego Jenerała Balleyſteros i o iego cofnieniu się pod działa Gibraltaru ieſt aż nadto pewna. Gazety Kadyxkie pod d. 19 Października potwierdzaią to zdarzenie.

Gdy Balleyſteros zobaczył się w przypadku, iż będzie od woyska Francuzkiego aż pod mury Gibraltaru odparty, posłał morzem gońca do Kadyxu prosząc o śpieszne posiłki. Dwie dywizye, iedna Angielska, druga Hiszpańska, odebrały zatem rozkaz udania się do Tariffa pod żagle. Angielska dywizya, która naypierwey wypłynęła, doszła na mieysce swoiego przeznaczenia. Hiszpańską zaskoczył przeciwny wiatr i musiała do Kadyxu wrocić. Tymczasem woysko Francuzkie wyparło Balleyſterosa z okopow S. Rocha i one osadziło. Tak więc z iedney ſtrony, Angielska dywizya z 14 kompaniy złożona, znayduie się bez związku lądem z korpusem, któremu na pomoc przybyła, i nawet wyſtawiona ieſt na niebezpieczeńſtwo attaku w mieyscu, które zaymuie, ieżeli przeciwny wiatr nie dozwoli iey wśiąśdź na okręty; z drugiey, korpus Hiszpański 5000 ludzi wynoszący, przymuszony ieſt zaymować zewnętrzną okolicę twierdzy, do sprzymierzyńcow należącey, a których mądrość, albo raczey samoiſtność nie dozwala przyiąć do niey Hiszpanow pod błachem pozorem zaraźliwey choroby. Dodawszy do spędzonego do kupy tego woyska nadzwyczayną mnogość ludzi rożnego wieku i płci, którzy zbiegli tam ze wsiow S. Rocha, de los Barios, miaſta Algesiras, i t. d. wyſtawić sobie można nędzę, w iakiey znayduie się tak wiele nieszczęśliwych w iedno mieysce skupionych, w którem żadney żywności doſtać nie można. Jedyny ratunek dla Balleyſterosa ieſt, żeby nadeszła prędko doſtateczna liczba ſtatkow do przewiezienia iego korpusu do okolicy, w której nie ma Francuzow.

Liſty z Nowegojorku donoszą, iż offícerowie woiennego Angielskiego okrętu Guerier odgrażaią zemszczeniem się na fregacie Amerykańskiey Prezydentka za iey rozprawę z okrętem Mały Bełt. Poſtępek tych officerow ieſt nad wszelkie opisanie obrażaiący, gdy napotkaią, który Amerykański okręt. Guerier i Prezydentka krążyły d. 3 Paźdz. przy przylądku Delaware prawie na iedney wysokości, i może wkrotce odbierzemy wiadomość o zaszłey pomiędzy niemi potyczce.

Fregata Amerykańska płynie w tych dniach z Portsmutu do Ceylon, gdzie wiezie Jenerała Brownring, jeneralnego rząd

cę tey wyspy.

D. 5 b. m. odpłynąć miała z zatoki Hano znaczna kupiecka flota do Anglii; ale znaczna liczba Duńskich armatnych szalup przeszkadzała żegludze na Bełcie. Wyszła d. 15 z odnogi Wingö flota była codziennie od tych szalup napastowana.

List z Dublina pod d. 12 Października donosi, iż milicye hrabstwa Nottingham i Limerik biły się z sobą przez całą noc w szałaszach i nawzaiem się pokaliczyły. Milicya Nottingham naywięcey ucierpiała. Nazaiutrz kazali dowodzcy wystąpić obu korpusom i przymusili żołnierzy do podania sobie rąk na zgodę.

Dnia 1 Listopada.

Wczoray odebraliśmy z Windsoru niepomyślną wiadomość, że Krol nie spał znowu całą noc i ma się gorzey.

Onegday zatrzymali celnicy na Tamizie berło i złotą koronę, które nie były podane; wiemy teraz, iz one dla Chrystofa są przeznaczone.

Dway przybyli tu na okręcie Henry z Kadyxu Hiszpanie powiadaią, iż Francuzi co raz ściśley to miasto oblegaią.

Wdowa zmarłego Ministra i Jenerała Actona opuszcza z swoią familiią Sycyliią i przenosi się do Anglii.

Woysko sprzymierzone w Portugalii rozeszło się na leże i poty zapewne w nich stać będzie, poki ogromna liczba niezdatnych do boiu nie zmnieyszy się. Liczba ich musi iednak bydź przesadzona; ale ieżeliby w rzeczy samey znaydowało się 21,000 chorych i przychodzących do zdrowia, tedy choroba tamteysza większeby czyniła spustoszenia, niżeli zaraźliwa gorączka na Walcheren.

Dziennik Alfred wyraża: Zapewniaią, iż w woysku naszem w Portugalii znaydowało się pod czas ostatniey rozprawy, podług rapportu lekarzow, 21,000 nie zdatnych do boiu ludzi. Nie wszyscy w prawdzie leżeli w lazaretach, ale do tey liczby należą i przychodzący do zdrowia.

Dzisieysza gazeta *Morning Chronicle* zawiera następuiące uwagi:

"Dziennik *the Sun* głosząc o podroży Napoleona do Hollandyi, tak mowi: "Duńscy maytkowie przymuszonemi zostali wniyśdź w służbę Napoleona, i gdyby nie przezorność i dzielność rządu Angielskiego Duńska flota stałaby się także teraz była częścią siły morskiey Francuzkiey.„

Osobliwsza rzecz, iż zaufany pisarz izby skarbowey wybrał taki przedmiot do pochwalenia ministrow, który należy właśnie do zarzutu, iaki im narod słusznie uczynić może, iż przez swoy środek przyłożyli się do utworzenia siły morskiey Cesarza Francuzow. Wszyscy światli marynarze patrzeli z żalem na skutek przeciwnego polityce systematu, który skoiarzył nieprzyiacielowi flotę, iaką teraz posiada. Nie wiele słow potrzeba na dowiedzenie tey prawdy. — Duńskie okręty, mowią! Lecz czegoż się Angliia obawiać miała od kilku zgniłych i nieużytecznych barkassow, w porownaniu z niebezpieczeństwem, odstręczenia od sprawy Anglii dzielnych ludzi, którzy prawdziwą siłę Danii wyobrażali, a którzy od owego czasu aż dotąd okazuią się nayczynnieyszemi i nayszczęśliwszemi nieprzyiaciołmi naszego handlu. Temu to rownie przeciwnemu polityce, iako i mało chwalebnemu środkowi przypisać należy powstanie mary-

narki Francuzkiey. W portach Francuzkich można w prawdzie było stawiać woienne okręty; wiemy nawet, iż Francuzi bardzo szybko wystawuią i uzbraiaią floty, gdy maią do tego materyały; ale na ow czas byliśmy panami morza i wszystkie zbroiownie Francuzkie były wyprożnione. Nie mogli więc Francuzi ani iednego liniiowego okrętu uzbroić. Na wielkie dla nich szczęście dopomogli im nasi ministrowie. Przyięto systema pozwoleń i z wielu obcych portow wywożono za dozwoleniami naszemi w wielkiey ilości drogie te materyały. Oto iest kanał przez który opatrzył się nieprzyiaciel w drzewo, żelazo, smołę, konopie, płotno i liny. Dowiedzioną iest procz tego rzeczą, iż kupcy nasi, widząc nie popłacaiące w Anglii te materyały, rozwozili ie tam, gdzie im lepiey płacono. Jeżeli w parlamencie będzie rzecz o zdarzeniach, które w czasie teraźnieyszego iego odroczenia zaszły, tedy opatrzenie zbroiowni nieprzyiacielskich przez nadużycie pozwoleń, poda obszerne pole do uwag. Z tem wszystkim przy ułatwieniach, któreśmy nieprzyiacielowi poczynili, mógł tylko budować i uzbraiać woienne okręty, ale bez maytkow nie mógł mieć siły morskiey. Lecz tak w tym, iako i winnym przypadku dopomogli mu nasi ministrowie przez zwykłą swoią dobroć. Gdy Hollenderscy i Duńscy maytkowie nie wystarczali do tego celu bez corocznego uzupełniania, przeto nasi ministrowie raczyli założyć szkołę dla marynarki Francuzkiey, wymyśliwszy przedziwne systema, przez które handel nasz oddali w ręce cudzoziemcow, którzy poddanemi są tych kraiow, nad któremi rozciąga się wpływ Napoleona; cudzoziemcow, których krewni znayduią się na naszey ziemi, i iak tylko nauczemy ich żeglugi i obeznaią się dobrze z naszemi brzegami, będą odwołanemi. I tak nadaliśmy Napoleonowi, który nie ma ani handlu, ani osad, woienne okręty, i musiemy ciągle pilnować się tak przeciw pomnożaniu tey siły, iako też o ney użyciu. Okoliczności wymagaią daleko innych wiadomości o marynarce, niżeli P. Jorke posiada, i w cale inney kontroli, niż dotąd prowadził, ieżeli chcemy chwalebną przewagę marynarki Angielskiey utrzymać. Jezeli dopuścimy kiedy, ażeby stosunki parlamentowe miały wpływ do mianowań morskich lub dowodzcy naszych eskader pod zasłoną tych związkow bezkarnie usuwali się z pod przepisow służby, tedy ten dzień będzie dniem nieszczęścia dla W. Brytanii. — Inną razą będziemy ieszcze o tem mowić. Teraz cośmy powiedzieli, służy tylko do zbicia bezczelnego twierdzenia dziennika *the Sun* o potrzebie sromotney wyprawy do Kopenhagi.,,

Z Kassel d. 12. Listopada.

Wyrok Królewski stanowi co następuie:

Hieronim Napoleon, &c. Chcąc, ile od Nas zależy i służba publiczna dozwala, ukończyć rzecz względem pańszczyzny i innych powinności i usług, które tak z powodu rządu, iako też wewnętrzney administracyi Naszych poddanych uciskaią, ponieważ tego rodzaiu uciążliwości nie zgadzaią się z zasadami konstytucyi królestwa, które My za Naszych rządow zachować chcemy; rozporządziliśmy zatem i rozporządzamy:

Art. 1. Nasi Ministrowie skarbu, woienny

i wewnętrzny, a w razie potrzeby nawet Minister sprawiedliwości, maią niezwłocznie kazać spisać i oszacować każdy w swoim wydziele rozmaite roboty i gruntowe powinności, i Nam takowe przed 1 Stycznia roku przyszłego podać. — 2. Do powyższego opisu maią Nam dołączyć myśli swoie, iakby ta pańszczyzna naydogodniey zastąpiona bydź mogła, i dołożyć oraz iakie to zastąpienie mieć będzie skutki do każdego z ich wydziałow. — W pałacu Naszym w Kassel d. 8 Listopada 1811 roku, a 5tym Naszego panowania.

(Pod.) *Hieronim Napoleon.*

Z Lipska d. 10. *Listopada.*

Przez nawiezienie wiele kleynotow z Rossyi spadła wartość dyamentow na ostatnich jarmarkach tuteyszym i Frankfortskim o 30 od sta, a mnieyszych kamykow więcey ieszcze. Cena tylko pereł nie spadła tak bardzo.

W Turingii i pobliskości Inselberga nie tylko doyrzało zupełnie tego roku wino, ale powtornie okwitło i wydało jagody W wielu ogrodach obrodziły powtornie i doyrzały pożyczki.

Z Augszburga d. 6 *Listopada.*

P. Grauvogel kupił były tuteyszy karmelicki klasztor za 7700 Ztr. dla rozszerzenia swoiey fabryki cukru z burakow. Sławny niegdyś na całą Europę sycowey fabryki gmach, zmarłego w podeszłym wieku Henryka Schulen, stał od dawnego czasu bez użytku i prożny. Wczoray obszerny ten i wspaniały gmach kupili za tanią bardzo cenę PP. Lozbeck z Lahr z W. Xięstwa Badeńskiego, bo za 24,000 Ztr. w monecie, w którym zakładaią, stosownie do nowego urządzenia w Bawaryi, wielką fabrykę tabaczki. Dotąd było w Augszburgu 5 takich fabryk, które dosyć tytuniu i tabaczki zagranicę i w kraiu sprzedawały; lecz teraz ustać musiały.

Od 8 dni przechodzi przez Augszburg codzień po 10 do 15 bryg z towarami osadowemi z Magdeburga do Medyolanu.

Z Włoch d 4 *Listopada.*

Wicekróleftwo Jchmość Włoscy powrócili d 31 Pazdziernika z letniego zamku Stra do pałacu w Monza.

W. Sędzia, Minister sprawiedliwości, Hrabia Luosi, obieżdża po departamentach króleftwa Włoskiego wszystkie sądy, dla przekonania się czyli wszędzie przepisy prawa są zachowane. D. 24 znaydował się z P. Silva, prezesem sądu appelacyynego Medyolańskiego, w Ankonie.

Od 11 do 20 Paźdź. zawinęło do portu Ankony 69 statkow, a 36 wyszło stamtąd do rożnych portow morza Adryatyckiego. Pomiędzy pierwszemi znaydowało się kilka statkow z Lewanckiemi i Egipskiemi towarami, które prędki i korzystny znalazły pokup.

Gazety Neapolitańskie pod d. 24 Października zawieraią co następuie: — Flotylla, która z drzewem do budowy okrętow z portow Kalabryyskich do Neapolu płynęła, nie tylko w porcie Postanto, ale powtornie na wysokości Castellamare była od Anglikow na daremnie napastowana. Przybyło iey na czas ieszcze kilka armatnych szalup na pomoc, pod zasłoną których weszła do portu Castellamare — Około środka Października zaszła pod brzegami Adryatyckiego morza niedaleko Foggia, w prowincyi Kapitanata, dosyć ży-

wa potyczka. Ośm statkow z towarami z królestwa Włoskiego i Jlliryyskich prowincyy, chciały wzdłuż brzegu do portu Brindisi płynąć. Nieprzyiacielska flotyla, z 2 szebek, iednego bryga i 5 armatnych barkow złożona, stanęła im na przeprawie. Statki te cofnęły się pod zasłonę wieży Capoiole, ieden tylko, który źle płynął, dostał się w ręce nieprzyiaciela. Jak tylko się zmroczyło, zbliżyła się cała Angielska flotyla dla zabrania spodziewaney zdobyczy; lecz z dział wieży i od przybiegłey na pierwszy znak gwardyi narodowey, która weszła na statki, tak dzielnie przywitaną została, iż po sześcio godzinney walce z niczem odeyśdź musiała. Morze wyrzuciło nazaiutrz wiele Angielskich zwłokow na brzegi. Kapitan iednego Jlliryyskiego statku utracił w tey potyczce życie. Gwardye narodowe powiatu Foggia potykały się w tey rozprawie z tak zimną krwią, iak doświadczone liniiowe woyska.

Gazeta Genueńska pod d. 30 Paźdź. donosi, że biskup Placencyi, który długi czas bawił w Sawonie, powrocił do swey dyecezyi, i że Hrabia państwa Sebastiani, biskup Ajaccio w Korsyce, przybył z Paryża do tego miasta, i oczekuie na wiatr pomyślny dla udania się do Korsyki.

Od brzegow Menu d. 10 Listopada.

Hollenderski ieden uczony wyrachował, iż teraźnieyszy kometa ubiegł w 40 dniach 27 miliionow mil, do czego kula armatna potrzebowałaby lat 24. Ubiegł więc ten kometa codziennie 675,000 mil. Na końcu Listopada będzie dwa razy tyle od nas oddalony, jak my iesteśmy od słońca. Wiadomo, że P. Flauguergues w Viviers we Francyi, naypierwszy postrzegł tego kometę. Podaie on teraz o nim następuiącą wiadomość: "Kometa, którego d. 25 Marca r. b. odkryłem, do 29 Maia uważałem i d. 18 Sierpnia w gwiazdzie małego lwa znowu widziałem, zdaie mi się bydź tym samym, który w Wrześniu roku 1301 był widziany; przynaymniey postrzeżenia żywiołow Chińskiego astronoma w roku 1301, które w rękopiśmie P. Gaubila znayduią, zgadzaią się zupełnie z postrzeżeniami teraźnieyszemi. Szczęściem, że posiadamy te postrzeżenia, bo z opisu, który Europeyscy historycy o tym komecie zostawili, nie można żadnych następności wyciągnąć; są one ciemne i sprzeciwiaiące się sobie. W wieku tym, w którym tyle uczonych żyło, nie ma żadnego, którby nam choć powierzchownie opisał tego komety opisał. Podług zdaiących mi się do prawdy podobnych domysłow, bieg tego komety trwać będzie blisko 510 lat i około roku 2321 pokaże się znowu.„

Podług iednego z pism publicznych duchowieństwo Węgierskie utrzyma się przy swoich dobrach, ale zato złoży znaczne ofiary na ołtarzu oyczyzny, iak n. p. złote i srebrne naczenia bez których obeyśdź się może służba Boża.

Xże Ekmühl (Marszałek Davoust) opuścił d. 4 Listopada rano Magdeburg. Małżonka iego przybyła d. 8 do Frankfortu, powracaiąc z Hamburga do Paryża.

Baron Reigersberg, nadzwyczayny poseł i pełnomocny Minister W. Xcia Wircburskiego przy dworze Francuzkim, przeiechał d. 5 przez Frankfort do Paryża.

Z Frankfortu powołana nie dawno do Fuldy została deputacya od żydow, dla ukończenia zapewne od dawna toczącey się sprawy względem obywatelstwa żydowskiego.

DODATEK
DO N^ru 95.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 27. LISTOPADA 1811 Roku WE SRODĘ

D. 1 Listopada W. Woyciech Rottermund, Szambelan ś. p. Króla Stanisława Augusta, w dobrach swoich Paszkowce po długiey chorobie i opatrzony SS. Sakramentami, pożegnał się z tym światem w 46 roku życia swego. Za wczesny zgon pozbawił Gogną iego Małżonkę dobrego Męża, iedynaczkę Corkę dobrego Oyca, krewnych i przyiacioł czułego przyiaciela, współziomkow szanownego Obywatela, który często przez pokładane w nim zaufanie spory pomiędzy niemi rozstrzygał, poroźnione familiie iednoczył, i przez obywatelskie swoie cnoty na szacunek zasługiwał; służących i włościan swoich dobrego i wyrozumiałego Pana, o których nawet przy śmierci nie zapomniał; pierwszym nagrody wyznaczył, drugim zaległe należytości z lat dawnieyszych i teraźnieyszego roku darował, i oprocz tego rozmaite odkazy poczynił.

Z Warszawy d. 23. Listopada.

Ministerium Sprawiedliwości.

Podaie do publiczney wiadomości, iż N. Pan Dekretem swoim w dniu 12 Listopada r. b. w Warszawie wydanym, raczył łaskawie potwierdzić zapisane przez zmarłą Barbarę z Jundziłłow Mokronowską testamentem pod d. 6 Marca r. b. następuiące legata, iako to:

1. Prowizya roczna od kapitału 8,500 zł. pol., w ręku męża testatorki i sukcessorow iego na zawsze zostawionego, na utrzymanie i umieszczenie w dobrach Jordanowicach felczera dla wygody sług i mieszkańcow tychże dóbr.

2. Na rzecz szpitala Dzieciątka Jezus, 10,000 zł. pol.

3. Na rzecz szpitala przy kościele Grodziskim zł. pol. 300 na odzież.

4. Na reparacyą domu tegoż szpitala zł. pol. 500.

5. Na szpital żydowski w Grodzisku, zł. pol. 200.

6. Dla Panien Wizytek w Warszawie, zł. pol. 500.

7. Na rzecz kościoła Grodziskiego, w moc zapisu matki testatorki, 2000 zł. pol.

W Warszawie d. 16 Listopada 1811.

Z Lubeki d. 13 Listopada.

Z rozkazu rządu ogłoszono tu wyrok Cesarski pod d. 19 Października, którego treść następuiąca:

" Wywoz masła z departamentow Elby i Wezery dozwolony iest, iednak do tego tylko czasu poki kilogram na rynkach w Hamburgu lub Bremie nie doydzie do dwoch frankow. „

Z Prezburga d. 15 Listopada.

Na początku b. m. odiechali NN. Ce-

sarstwo wraz z Arcy Xiążętami i Xciem Antonim Saskim do Wiednia. D. 11 po dwudziestem szostem posiedzeniu seymu udał się Arcy Xże Palatyn do Wiednia, dla oddania J. C. K. Mci postanowioney przez stany reprezentacyi. Od tego czasu nie było ieszcze dalszego posiedzenia. Arcy Xże Palatyn iest w krótce z Wiednia spodziewany.

Z Ratyzbony piszą pod d. 25 Paźdź. co następuie: W przeszły poniedziałek w wieczor przybył tu panuiący Xże Esterhazy, który z Eisenstadt do Ratyzbony odbył w 26 godzin podroż. Onegday w wieczor pod czas licznego assamblu nastąpiło zaręczenie sprawuiącego Ces. Austryackie interessa przy dworze Saskim, Xcia Pawła Antoniego Esterhazego, następcy powyższego panuiącego Xcia, z nayftarszą corką Xcia Thurn i Taxis, Maryą Teressą. Z powodu tey okoliczności dane było na zaiutrz na tamteyszym teatrze muzyczne dramma Hebe i Herkules, na którey znaydowali się oblubieńcy i wysocy ich rodzice.

Z Wiednia d. 17 Listopada.

D. 18 b. m. z rana wyiechał z naszego miasta Xże Saski Antoni z małżonką swoią, Arcy Xiężniczką Teressą, na powrot do Saxonii.

Rozmaite wiadomości.

Bawiący w Paryżu Włoch wynalazł machinę, która naywiększy obiecuie użytek. Można w niey razem 6 potraw gotować, a to bez drzewa i ognia. Jakkolwiek zadziwienia godnem się to zdaie, uczynił iednak w przytomności kilku osob doświadczenie, które z zadziwieniem wszystkich podług iego przyrzeczenia się ziściło. Zamiast drzewa używa do rozgrzania i gotowania potraw pewnego spirytusu, który do rozgrzania połmiska nie kosztuie iak ieden Su ($2\frac{1}{2}$ gr. pol.) Machinę tę sprzedał iednemu kotlarzowi za 50 Napoleondorow; ten nim ią zapłacił, doświadczył iey pierwey i postrzegł, iż tak prosta, że ią każdy zrobić może. Prosił więc rządu o patent wynalazku, i skoro go otrzyma będzie takowe machiny na sprzedarz robił, z których iedna nie będzie iak 40 fr. kosztować. Ciepło, które za pół trzecia grosza spirytusu daie, trwa dwie godziny. Osoby, o których wyżey się rzekło, wstawiły o godzinie 2giey po południu potrawy do machiny, właściciel ią zamknął i poszedł z niemi na przechadzkę. Powrócili o 4tey; właściciel otworzył machinę i znaleźli potrawy tak dobrze ugotowane, iak zwyczaynym sposobem.

Anglik Tomasz Parker wynalazł nową machinę, za pomocą którey szewc może swoią robotę stoiący robić, co wielką iest ulgą dla przykrego i szkodzącego zdrowiu schylania się i piersiami naciskania w tym rzemiośle.

Wyszły z służby Rossyyski Major Diakonow zaleca doświadczony od 8 lat sposob przeciw robakom, które psuią zasiane żyto. Na miesiąc przed siewem kładzie się czosnek do żyta, na każdą ćwierć ieden strączek rachuiąc. Zapach czosnku zabiia robaki, a żytu nie szkodzi. P. Diakonow mniema, iż czosnek może i przeciw innym robakom bydź użyty, które zieleninę pożeraią.

Francuzki Jenerał Cherin prowadził pewnego razu swoią kolomnę przykrą i niebezpieczną drogą, i zachęcał żołnierzy do zniesienia mężnie tych trudow. Jeden z żołnierzy ośmielił się zawołać: Dobrze

jenerałowi mowić; iedzie na dobrym koniu, a my biedaki pieszo błotem brnąć musiemy. Posłyszawszy to jenerał, zsiada z konia i daie go temu żołnierzowi, ażeby wsiadł na niego. Zołnierz nie chciał, ale musiał bydź posłusznym. Zaledwo atoli kilka krokow uiechał, gdy był od nieprzyiacielskiego wystrzału z krzaków zwalony. Patrzaycież (rzekł Cherin do żołnierzy) iż naywyższe mieysce iest zawsze nayniebezpiecznieysze!

W Lyonie nwięziono człowieka, który z okazania się komety przepowiadał koniec świata, i pewney łatwowierney dziewczynie tak głowę zbałamucił, iż się obwiesiła z boiaźni, aby końca świata nie doczekała.

Dziennik Państwa donosi, że w Berlinie papierowe pieniądze Pruskie znacznie od nieiakiego czasu w cenie spadaią, a zatem ci, którzy ich wiele maią, znacznie szkodować będą. I tak, obligacye prowincyonalne Marchii Brandeburskiey spadły aż na 33 za 100.

Nazwisko Liga Reńska nie iest nowe w historyi. Było one iuż w 17 wieku, gdyż 14 Sierpnia 1658 r. stanął takowy związek między 5ma duchownemi Xiążętami, Królem Szwedzkim i kilku świeckiemi Xiążętami, a to niby w celu zabronienia przechodu woyskom obcych narodow woiuiących, istotnie zaś, przeciw domowi Austryackiemu; i dla tego to podobno do tey, ligi Ludwika XIV przypuszczono.

Dnia 25 i 26 Listopada 1811.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	Przednie. Złp.	gr.	Srednie. Złp.	gr.	Pośledni. Złp.	gr.
Korz: Pszenicy	18	—	16	—	15	—
— Zyta	15	15	14	15	14	—
— Jęczmienia	15	—	14	—	13	—
— Grochu	16	—	15	—	14	—
— Owsa	8	—	7	15	7	—
— Jagieł	30	—	27	—	26	—
— Rzepaku	40	—	28	—	—	—

DONIESIENIA.

Wolf Markusfeld, obywatel Synagogi Kazimirskiey, zamieszkały na Kazimierzu przy Krakowie Nr. domu 105, podaie do publiczney wiadomości: iż gdy Liwerunek, pszenicy, żyta, owsa, siana, słomy, grochu od Rządu dla woysk, wypisany z tuteyszego Krakowskiego Departamentu do Warszawy przeznaczony został i takowy Liwerunek Wolf Markusfeld za życzące sobie tego Dominiia, Miasta i Gminy za ugodę iak będzie można naytaniey, iuż to pieniężną zapłatą, iuż zamianę zboża tu w Krakowie, iako głowny Liwerant tak ułatwiać może, iż po zawarciu z Dominium kontraktu odstawienie produktow takowych naywcześniey w Warszawie załatwić przyrzeka, i tę rzetelność swem maiątkiem zabespiecza i na to złożyć w tem celu w tuteyszey Wysokiey Prefekturze kaucyą deklaruie. Uprasza przeto życzących sobie tego zastępstwa, aby w cześnie do niego się zgłaszali.

Dekret Nayiaś: Pana z dnia 26 Czer: 1811 r. przypuszczaiac 4 nowo wcielone Departamenta do dobrodzieystwa Dekretem z dnia 16 Marca 1809 r. dla dawnieyszych sześciu dozwolonego, nakazał Radom Prefekturalnym obrachowanie wszelkich pretensyi, z mocy dekretu przywołanego, z iakiegokolwiek źrodła w nim wytkniętego, do Skarbu lub kraiu rozszczonych. JW. Minister polecaiąc Reskryptem swoim z dnia 4 Sierpnia do Liczby 427 przyprowadzenie do skutku rzeczonego dekretu, upoważnił Radę Prefekturalną Departamentu tuteyszego do rozpoczęcia powyżey nakazanego dzieła. Na tych tedy zasadach wsparta Rada Prefekturalna, uwiadomia wszystkich iakiekolwiek prawo z mocy powyższego Dekretu likwidowania szkod maiacych, iż działanie swoie w dniu 25 Listopada rozpocząwszy takowym przedmiotem ciągle aż do dnia 15 Lutego zay-

mować się będzie, po upadłem którym terminie i zamknięciu protokułu likwidacyjne i wszelkie szkody z nieobrachowania wynikłe, strony opieszałości swoiey przypisać będą winne.

Wodzicki, Prefekt.
Wroński, S. J.

Po zmarłym w roku 1809 w areszcie kryminalnym Lubelskim Woyciechu Kani, za występek podpalenia przez były urząd cyrkularny Siedlecki dostawionym, pozostały w depozycie sądowym pieniądze, a to w rublach Moskiewskich sztuk 12, półrubli 2, dwuzłotowka Pruska 1, i dwadzieścia trzy sześciograycarowek miedzianych, i dwa kraycary miedziane Austryackie; a ponieważ o sukcessorach i krewnych zmarłego za granicą mieszkaiących wiadomości nie ma, zaczym Sąd kryminalny Departamentow Lubelskiego i Siedleckiego wzywa ninieyszym Edyktem prawych sukcessorow zmarłego Woyciecha Kani, aby się w celu podniesienia z depozytu sądowego po wyżey rzeczoney summy w przeciągu roku w Sądzie zgłosili, i prawo im do tego spadku służące udowodnili, gdyż inaczey summa ta na rzecz Skarbu po upłynionym roku przyznaną będzie. W Lublinie d. 23 Października 1811.

Potocki, Prezes.
Ratayski, Pisarz Sądu Krym. Dep. Lub. i Siedleckiego.

Prefekt Departamentu Krakowskiego, ninieyszym podaie do publiczney wiadomości, iż w dniu 19 miesiąca Grudnia r. b. o godzinie 9tey ranney w Biorze Administracyi Salinarney w Wieliczce, odbywać się będzie publiczna licytacya na dostawienie drzewa budowlanego, na użytek kopalni tamaczney przeznaczonego. Chęć przeto maiący licytowania, zechcą w wyżey wymienionym terminie, opatrzeni w należyte wadium stawić się, gdzie o ilości dostarczyć się maiącego drzewa, iako też warunkach kontraktu, uwiadomieni zostaną. Dan w Biorze Prefektury, Departamentu Krakowskiego d. 21 Listopada 1811 roku.

Wodzicki Prefekt.
Wroński, S. J.

Niżey Podpisany do spraw Massy krydalney Teodora Wesla ustanowiony kurator w skutek Rezolucyi Trybunału Cywilnego pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego z dnia 22 Października 1811 roku do Liczby 4392 wypadłey, wzywa ninieyszym Massy rzeczoney wierzycieli, ażeby w celu podania Monitow przeciw rachunkom przez bywszych Administratorow Massy Teodora Wesla, iako też WW. Karola Wesla z Administracyi dobr Złozeńca, Jana Niewiarowskiego z Administracyi dobr Smolenia, niemniey teraźnieyszego Administratora W. Jędrzeia Kmity z Administracyi dobr Smolenia, Złozeńca i Strzegowy złożyć się maiących w dnia 12go Grudnia t. r. na kommissyą przed delegowanym Assessorem Trybunału W. Dwernickim w Izbie posiedzeń Sądowych o bydź się maiącą niezawodnie stawili się.

Dan w Krakowie dnia 29go Listopada 1811 roku.

Michał, Torosiewicz, Patron.

Trybunał Cywilny pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego. — Do wiadomości podaie, iż stosownie do Dekretu Nayiaśnieyszego Pana w dniu 14 Października r. b. zapadłym Urzędy Burgrabiow dotychczasowych tak powiatowych iako i Departamentowych dla zmiany ich na Urzędy Komornikow, ustaną. Wzywaią się przeto wszyscy ktorzy przeciwko któremu z dotychczasowych Burgrabiow pretensye dostateczne udowodnić się mogące maią, aby się z takowemi naydaley do pierwszego Stycznia r. br. 1812, zgłosili, gdyż inaczey ci od złożonych na Urzędy te Prawem przepisanych Kaucyi uwolnionemi zostaną. Dan na Posiedzeniu Trybunału.

W Krakowie dnia 11go Listopada 1811 roku.

Nikorowicz, Prezes.
Matakiewicz, Sekretarz.